

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 27 grudnia 2017 r.

Poz. 8737

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN-I.4102.67.2017.3 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 21 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania ulicy 22 Stycznia położonej w mieście Trzemeszno nazwy 22 Stycznia 1863 r.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 i Dz. U. z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy 22 Stycznia położonej w mieście Trzemeszno nadaje się nazwę **22 Stycznia 1863 r.**

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski

(-) Zbigniew Hoffmann

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki zwanej dalej: „ustawą” obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy), Wojewoda Wielkopolski pismem z 18 września 2017 r. znak: KN-I.4102.9.2017.21 zwrócił się do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o wydanie stosownej opinii. Pismem z 3 listopada 2017 r. znak: BUW-940-234(37)/17 Dyrektor Biura Upamiętniania Walk

i Męczeństwa poinformował, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy 22 Stycznia w mieście Trzemeszno jako odnosząca się do konkretnych wydarzeń z roku 1945 jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, że: *„Dnia 22 Stycznia 1945 r. nastąpiło wkroczenie jednostek Armii Czerwonej do miejscowości Trzemeszno – obecnie w woj. wielkopolskim. Zgodnie z propagandową praktyką władz komunistycznych wydarzenie to celebrowane było – niezgodnie z faktami historycznymi – jako <<dzień wyzwolenia>> oraz powód do wyrażania wdzięczności społeczeństwa wobec Armii Czerwonej. Tymczasem wbrew nadziejom Polaków, oczekujących odbudowy wolnego kraju po likwidacji okupacji niemieckiej, Armia Czerwona w latach 1944-1945 stała się narzędziem ponownej aneksji niemal połowy terytorium RP do ZSRS, zniewolenia całej reszty kraju oraz budowy w nim systemu komunistycznego w pełni zależnego od władz w Moskwie. Zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną zapoczątkowało zarazem nowy okres martyrologii narodu polskiego. (...) Stacjonowanie Armii Czerwonej/Sowieckiej w Polsce po roku 1944 uniemożliwiło odbudowę niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej i było podstawowym czynnikiem, który zapewnił funkcjonowanie państwa komunistycznego na ziemiach polskich objętych dominacją ZSRS. Waga tych faktów sprawia, iż przedmiotowa nazwa, honorująca moment wkroczenia Armii Czerwonej do wymienionej miejscowości, spełnia rolę daty symbolizującej komunizm”.*

Nazwa ulicy 22 Stycznia nie została przez Radę Miejską Trzemeszno zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. W piśmie z 27 października 2017 r. Burmistrz Trzemeszno zaproponował, aby w razie zaistnienia takiej konieczności, przedmiotowej ulicy nadać nazwę „22 Stycznia 1863 r.” bądź „Powstania Styczniowego”. Działający przy Wojewodzie Wielkopolskim Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (zwany dalej: „Zespołem”), przychylając się do ww. prośby przedłożyła organowi nadzoru nową propozycję nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę 22 Stycznia 1863 r.

22 stycznia 1863 r. wybuchło Powstanie Styczniowe w Królestwie Polskim. Było ono największym polskim zrywem narodowo-wyzwoleńczym. Trzemeszno, mające piękną tradycję niepodległościową kolejny raz pokazało charakter i ducha wolnościowego drzemiącego w społeczeństwie, wsparło powstanie i aktywnie wzięło w nim udział. Wymarsz gimnazjalistów trzemeszeńskich do powstania styczniowego, nazywany dumnie „Wyprawą trzemeszeńską”, to jedna z piękniejszych i najbardziej chwalebnych dat w dziejach Trzemeszno – miasta nazwanego później także z tej racji przez władze pruskie „Niespokojnym miastem powstańców”. Do powstania wyruszyło ponad 60-ciu gimnazjalistów, którzy pod dowództwem pułkownika Antoniego Garczyńskiego uczestniczyli w bitwach i potyczkach pod Dobrosołowem, Mieczownicą, Brdowem, Nową Wsią, Olszową, Ślesinem i Ignacewem, ponosząc wielką ofiarę krwi. W odwecie za udział w powstaniu władze pruskie 6 marca 1863 r. zamknęły Gimnazjum w Trzemesznie. Jednym z dyktatorów Powstania Styczniowego był Marian Langiewicz, uczeń Gimnazjum w Trzemesznie, który był także uczestnikiem powstania z 1848 r.

Pamięć o bohaterstwie powstańców styczniowych była obecna w przestrzeni publicznej i szczególnie kultywowana w Liceum Ogólnokształcącym w Trzemesznie. Wymarsz gimnazjalistów trzemeszeńskich do powstania styczniowego upamiętnia obelisk na dziedzińcu szkoły, wzniesiony w 1988 r. w 125. rocznicę wymarszu gimnazjalistów do powstania.

Podkreślenia wymaga, że nazwa ulicy (22 Stycznia 1863 r.) nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.